ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΠΕΡΑΝ

III

Θ' ἀναφέρουμε καὶ σήμερα μερικὲς ἀκόμα προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες διαφόρων λαῶν σχετικὲς μὲ τὴν μετεμψύχωσι.

Οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Πολυνησίας φροντίζουν νὰ συντηροῦν σὲ κάθε σπίτι ἕνα φεῖδι ποὺ τὸ θεωροῦν ὡς ἱερό, γιατὶ πιστεύουν πὼς εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ οἰκογενειακοῦ πνεύματος.

Ἐπίσης στὶς Φιλιππίνες, οἱ ἰθαγενεῖς Ἰγκοροτς περιποιοῦνται τὰ χέλια μὲ τόση φροντίδα, ὥστε ἐκεῖνα ἐξημερώνονται καὶ γίνονται κατοικίδια ζῶα.

Καὶ στὴν Κίνα ἀκόμη εἶνε πολὺ διαδεδομένη ἡ πεποίθησις, ὅτι ἡ ἐμφάνισις ἑνὸς φειδιοῦ στὸ σπίτι εἶνε ἐπίσκεψις ἑνὸς πεθαμένου προγόνου. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο φέρονται μὲ σεβασμὸ πρὸς τὸν ἐπισκέπτη αὐτὸ καὶ καῖνε λαμπάδες καὶ ἀρώματα πρὸς τιμήν του.

Κι' αὐτοὶ ἀκόμα οἱ Τεύτονες εἶχαν ὡρισμένα καθήκοντα πρὸς τὸ «φεῖδι τοῦ σπιτιοῦ», ποὺ τὸ θεωροῦσαν ὡς ἐνσάρκωσι κάποιου προγόνου των καὶ ὡς προστάτη τους.

Ἐπίσης στὰ σπίτια τῆς ἀρχαίας Ρώμης, σύμφωνα μὲ τὴ μαρτυρία τοῦ Πλινίου, τὰ φείδια ἐπροστατεύοντο κι' ἐτρέφοντο γιατὶ ἐθεωροῦντο ὡς πεθαμένοι πρόγονοι.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΛΛΟ ΚΟΣΜΟ

Ὑπάρχουν καὶ στοὺς νεκροὺς, ὅπως στοὺς ζωντανοὺς, κοινωνικὲς διακρίσεις καὶ τάξεις; Καὶ ἂν ὑπάρχουν, ποιὲς εἶνε;

Ἡ πεποιθήσεις τῶν διαφόρων λαῶν, σχετικῶς, εἶνε πολὺ ἐνδιαφέρουσες. Ἐν πρώτοις, ὅλοι σχεδὸν οἱ λαοὶ τῆς ἀρχαιότητος πιστεύουν ὅτι ἡ ψυχὲς μετὰ θάνατον πήγαιναν στὸ ἴδιο μέρος. Ἐκεῖ ζοῦσαν ὅλες μαζύ, μὰ διατηροῦσαν τὴν κοινωνικὴ τάξι ποὺ εἶχαν καὶ στὸν κόσμο... Ἄλοι, δηλαδὴ, ἀπ' τοὺς νεκροὺς ἦσαν ἀριστοκράται καὶ ἄλλοι πληβεῖοι. Αὐτὸ πίστευαν οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι.

Μερικοὶ σύγχρονοι πρωτόγονοι λαοὶ, πάλι, πιστεύουν, ὅτι συντελεῖ πολὺ στὴν καλὴ ἀποκατάστασι ἑνὸς νεκροῦ στὸν ἄλλο κόσμο καὶ ἡ λαμπρότης τῆς κηδείας του. Οἱ ἰθαγενεῖς τοῦ Κογκό, π.χ., πιστεύουν ὅτι ὅσο πιὸ μεγαλοπρεπὴς γίνεται μιὰ κηδεία, τόσο πιὸ λαμπρὴ θὰ εἶνε ἡ ὑποδοχὴ ποὺ θὰ τύχη ὁ μακαρίτης στὸν ἄλλο κόσμο.

Οἱ κάτοικοι ἐπίσης τῶν περιφερειῶν τοῦ Νίγηρος κάνουν στοὺς νεκροὺς των διπλῆ κηδεία, γιατὶ νομίζουν πὼς ἔτσι θὰ τοὺς ἐξασφαλίσουν ὑψηλὴ κοινωνικὴ θέσι στὸν κόσμο τῶν πνευμάτων.

Μὰ αὐτὲς εἶνε ἐξαιρέσεις. Γενικῶς, ἡ κοινωνικὴ θέσις τοῦ μακαρίτη στὸν ἄλλο κόσμο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ θέσι ποὺ κατεῖχε σ' αὐτὸ τὸν κόσμο. Οἱ ἰθαγενεῖς τῶν νήσων Σοὺ-λὲ-Βὰν πιστεύουν ὅτι οἱ ἀργηγοί τους καὶ οἱ μάγοι τους πηγαίνουν πεθαίνοντας σ' ἕνα παράδεισο ποὺ τὸν λένε «Ὁ Ροχοτοῦ ποὺ μυρίζει», ἐνῷ οἱ κοινοὶ θνητοὶ πηγαίνουν στὸν «Ροχοτοὺ ποὺ βρωμάει». Στὰς νήσους Μαρκησίας καὶ στὸ Πωμοτὸν παραδέχονται τὴν ὕπαρξι ἑνὸς ἄλλου κόσμου ἄσχημου γιὰ τὸν ὄχλο καὶ μιᾶς οὐρανίας εὐτυχισμένης χώρας γιὰ τοὺς ἀρχηγοὺς καὶ τοὺς πολεμιστάς.

Στὸ Σεράμ, ἐπίσης, ὁ οὐρανὸς προορίζεται ἀποκλειστικὰ ὡς μεταθανάτιος κατοικία τῶν εὐγενῶν, ἐνῷ ὁ κοινὸς λαὸς ζῆ αἰωνίως μετὰ θάνατον ἀπάνω σ' ἕνα βουνό.

Στὸν ἄλλο κόσμο, ὅπως τὸν φαντάζονται οἱ ἰθαγενεῖς τῶν νήσων Φίτζι, —οἱ ὁποῖοι, μάλιστα, τὸν τοποθετοῦν ἐπάνω σὲ μερικὰ βουνὰ τοῦ μεγαλύτερου νησιοῦ τους— οἱ ἀρχηγοὶ κατοικοῦν στὴ μιὰ ἄκρη του, ἐνῷ ὁ κοινὸς λαὸς πηγαίνει στὴν ἀντίθετη ἄκρη. Μιὰ ἀνάλογη διάκρισι γίνεται καὶ σὲ μιὰ ἰνδικὴ παράδοσι.

Οἱ αὐτόχθονες Ἀχτς τοῦ Δ[illegible] καθόλου ὅτι ὑπάρχει στοὺς οὐρανοὺς μιὰ χώρα ἡλιόλουστη γιὰ τοὺς μεγάλους ἀρχηγούς των καὶ μιὰ ἄλλη, ἐπίσης λαμπρὴ γιὰ τοὺς πολεμιστάς τους ποὺ ἔπεσαν ἡρωϊκὰ στὸ πεδίο τῆς μάχης, ἐνῷ ἡ ψυχὲς τῶν κοινῶν ἀνθρώπων πηγαίνουν καὶ ζοῦν μετὰ θάνατο μέσα στὰ ἔγκατα τῆς γῆς, ὅπου ἔχουν φτωχικὲς καλύβες καὶ ἄγονα χωράφια.

Σύμφωνα μὲ τὶς δοξασίες τῶν ἀρχαίων Περουβιανῶν, οἱ βασιλεῖς τους κ' οἱ εὐγενεῖς πήγαιναν μετὰ θάνατον στὸν ἥλιο κι' ἐξακολουθοῦσαν νὰ ζοῦν ἐκεῖ ἡγεμονικὰ, ἐνῷ ὁ φτωχὸς κόσμος πήγαινε στὸ φεγγάρι ὅπου συνέχιζε τὴν ἄθλια ζωή του.

Τὸ ἴδιο πίστευαν κ' οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Βιργινίας, μὲ τὴ διαφορὰ μόνο ὅτι αὐτοὶ ἔστελλαν στὸν ἥλιο καὶ τοὺς γιατροὺς-μάγους τῆς φυλῆς, γιὰ τοὺς ὁποίους ἔνοιωθαν μεγάλο σεβασμό.

Ἐπίσης καὶ στὴ μετενσάρκωσι τῶν ψυχῶν, διατηροῦνται —σύμφωνα μὲ τὶς δοξασίες τῶν διαφόρων πρωτόγονων λαῶν— ἡ κοινωνικὲς διακρίσεις. Οἱ Μπετσιλέο τῆς Μαδαγασκάρης, π.χ., πιστεύουν ὅτι ἡ ψυχὲς τῶν εὐγενῶν ξαναγεννιοῦνται ὡς βόες-συσφιγκτῆρες, οἱ ἄνθρωποι τῶν μεσαίων τάξεων ὡς κροκόδειλοι κ' οἱ φτωχοὶ ὡς χέλια!

* * *

Ἄλλοι λαοὶ πιστεύουν ὅτι αὐτὸ ποὺ συντελεῖ προπάντων στὴν ἀποκατάστασι ἑνὸς νεκροῦ στὸν ἄλλο κόσμο, εἶνε ἡ ἀνδρεία ποὺ ἐπέδειξε ὅταν ζοῦσε. Αὐτὸ πιστεύουν οἱ Μάντανς τῆς νοτίου Ντακότα, οἱ ὁποῖοι φαντάζονται ὅτι οἱ ἥρωές τους πεθαίνοντας πηγαίνουν καὶ ζοῦν στὰ γοητευτικὰ νησιὰ τῶν θεῶν. Τὸ ἴδιο κ' οἱ Ἀσσινιμπόανς, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τὸν παράδεισο ὡς ἀποκλειστικὴ κατοικία τῶν ἡρώων, ἐνῷ οἱ ἄνανδροι πηγαίνουν καὶ ζοῦν σὲ μιὰ χώρα μακρυνὴ καὶ παγωμένη, μὲ αἰώνια χιόνια. Οἱ Καραῖβαι πάλι πιστεύουν, ὅτι μακάρια νησιὰ μὲ ἐξωτικοὺς καρποὺς περιμένουν τοὺς γενναίους πολεμιστάς, ποὺ περνοῦν τὴν αἰώνια ζωὴ χορεύοντας καὶ γλεντῶντας καὶ ὑπηρετούμενοι ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς των ποὺ γίνονται σκλάβοι των, ἐνῷ οἱ ἄνανδροι γίνονται σκλάβοι τῶν ἐχθρῶν τους σὲ μιὰ χώρα γυμνὴ κ' ἔρημη ἀπάνω στὰ βουνά.

Οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Σουμάτρας πιστεύουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποὺ δὲν σκότωσαν ἐχθρούς των σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, περνᾶνε τὸν καιρό τους στὴν ἄλλη ζωὴ χτυπῶντας τὸ χῶμα μὲ τὰ ρόπαλά τους ποὺ τόσο ἄσχημα τὰ χρησιμοποίησαν ὅσο ζοῦσαν.

Οἱ Ντυγιὰκ τῆς Σουμάτρας ἐξαρτοῦνε τὴν κοινωνικὴ θέσι ἑνὸς νεκροῦ στὸν ἄλλο κόσμο ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν ἐχθρῶν του ποὺ ἔκοψε ὅσο ζοῦσε.

* * *

Μὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνδρεία, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα κριτήρια ποὺ κανονίζουν τὴ θέσι ἑνὸς νεκροῦ στὸν ἄλλο κόσμο.

Στὰς νήσους τοῦ Σολομῶντος, π.χ., ἡ χώρα τῶν νεκρῶν δὲν εἶνε καθόλου εὐκολοπρόσιτη σὲ ὅσους δὲν ἔχουν τρυπημένη τὴ μύτη τους.

Στὶς νέες Ἑβρίδες, πάλι, πιστεύουν ὅτι γιὰ νὰ γίνη ἕνας νεκρὸς εὐπρόσδεκτος στὸν ἄλλο κόσμο, πρέπει νὰ ἔχη τρυπημένα τ' αὐτιά του.

Ἀλλοῦ, πάλι, τὰ σημάδια τοῦ ἰδιαιτέρου στιγματισμοῦ τῆς φυλῆς χρησιμεύουν ὡς διαβατήριο γιὰ τὴν καλὴ τύχη ἑνὸς νεκροῦ στὴν ἄλλη ζωή.

Ἐπίσης ἀπαιτεῖται συχνὰ νᾶναι κανεὶς παντρεμένος γιὰ νὰ ἐξασφαλίση μιὰ καλὴ θέσι στὴν ἄλλη ζωή. Ὅσοι μάλιστα εἶνε ἄγαμοι ἀποκλείονται ἀπὸ τὸν παράδεισο, γίνονται δὲ μόνο δεκτοὶ σ' αὐτὸν ἀφοῦ προηγουμένως ξυλοκοπηθοῦν ἀγρίως ἀπὸ τὰ πνεύματα.

Ἐπίσης πολὺ συντελεῖ γιὰ τὴ θέσι ἑνὸς νεκροῦ στὸν ἄλλο κόσμο καὶ ὁ τρόπος τοῦ θανάτου του, μὰ γι' αὐτὸν θὰ μιλήσουμε στὸ προσεχές.